

CHAGALL

Autor Administrator

Chagall - prièa nad prièama Galerija Kloviæevi dvori, Jezuitski trg Zagreb Posljednji dan izložbe velikog Chagalla u Kloviæevim dvorima u Zagrebu. Uspio sam nekako savladati vlastitu inertnost i pogledati je u zadnji èas. Odmah po dolasku – red bez kraja. Ovoga puta - red u kome mi nije bilo teško stajati. Gužva, ali ugodna. S razlogom. Vrijedilo je doæi.

Nisam ekspert , ali imam pravo na svoje dojmove. Kao i svi drugi. Sam umjetnik za svoje slike kaŹe da ih moŹda najbolje mogu shvatiti obièni ljudi, nestruènjaci. Ne sjeæam se kada sam ostao bez rijeèi pred takvom raskoši i harmonijom boja, oblika i magiènih figura. Figura klaunova , anđela, ljubavnika i fantazmagoriènih biæa proizašlih iz mašte, što ne poznaju zakone sile teŹe, ali zato tvore jednu skladnu cjelinu što plijeni , osvaja i oèarava. Zavesti, dopasti se, osvojiti, potresti - geslo je umjetnika. I mislim da je u tome potpuno uspio. Odakle ta moæ, ta snaga? Iz dodira s Nebom? Sigurno. Ali i iz genoma naslijeðenog , po samom umjetniku, od dobre majke, i svih onih mistiènih sadržaja doŹivljenih u rodnom Vitebsku što su se otisnuli duboko u memoriju djeteta, od zvijezda na modrom beskraju do tajanstvenih rijeèi molitve i svete pjesme u sinagogi. Źao mi je ako i vi niste pogledali izložbu . Ako vam se pruŹi prilika drugi put – ne propustite je. A za utjehu dat æu vam djeliæ teksta iz knjige umjetnika – Moj Źivot.

G.A. Iz knjige Moj Źivot Marc Chagalla Prvo što s èetvrtasto, ne preduboko, na kraèim stranama zao-bljeno. Korito, kakvo se kupuje na sajmištima. Smješten u njemu, posve sam ga ispunio. Više se ne sjeæam je li mi to majka isprièala, ali baš u trenutku kad sam se rodio na obodu Vitebska u jednoj je kuæici, blizu glavne ceste, iza zatvora buknuo poŹar. Grad se našao u vatri, toènije, èetvrt siromašnih Źidova. Majku i novoroðenèe, koje je leŹalo podno njezinih nogu, iznijeli su u krevetu, na slamarici i sklonili je na sigurno mjesto na drugom kraju grada. Ali, što je najbitnije, ja sam se rodio mrtav. Nisam Źelio Źivjeti. Zamislite bijelu grudu koja ne Źeli Źivjeti. Kao da se nagledala Chagallovih slika. Boli su je pribadaèama, uranjali je u vedricu s vo-dom. Naposljetku se oglasila tihim mijaukom. Ukratko reèeno, ja sam mrtvoroðenèe. Ne bih volio da psiholozi iz toga izvode neke nezgod-ne zakljuèke. Ne dao Bog! A ipak, ta kuæica na cesti prema Peskovatikima osta-la je nedirnuta. Vidio sam je nedavno. Èim je stekao nešto novca, otac ju je prodao. Podsjeæa na izraslinu na glavi zelenoga rabina kojega sam nasli-kao ili na krumpir baèen u baèvu sa sleðevima i nabubrio od rasola. Promatrajuæi tu kuæicu s visine moje sadašnje „velièine“, namrštio sam se i priupitao: „Zbilja, je li moguæe da sam se ovdje rodio? Kako se ovdje uopæe moŹe disati?“ Ali, kad je moj djed, koji je imao dugu crnu bradu, preminuo u miru, moj je otac za nekoliko rubalja kupio novu kuæu. Tamo više nije bilo duševne bolnice, kao u Peskova-tikima. Tu su bile crkve, plotovi, duæani, sinagoge, jedno-stavne i vjeène, kao graðevine na Giottovim freskama. Oko mene su se motali, dolazili i odlazili, udaljavali se i pribliŹavali ili jednostavno koraèali Źidovi svake vr-ste, stari i mladi, Javièi, Bejlini. Neki prosjak trèi prema svojoj kuæi, jedan se bogataš vraæa u kuæu. Jedan djeèak trèi doma, vitlajuæi rukama. Tata ulazi u kuæu. U ono vrijeme još nije bilo kina. Ljudi su išli ili doma ili u duæan. Evo èega sam se sje-æao, osim svojega korita. Ne govoreæi o nebu, o zvijezdama mojega djetinj-stva. To su moje zvijezde, moje najdraŹe; one su me pra-tile u školu ili me èekale na cesti, dok ne bih izišao iz nje. Jadne moje, oprostite mi. Ostavio sam vas same na onoj vrtoglavoj visini! Moj tuŹni i veseli grad! (*) Kao dijete, promatrao sam te sa svog praga, bezazleno. Svojim sam te djeèjim oèima jasno vidio. Ako bi mi zasmetala neka ograda, uspentrao bih se na jedan mali me-ðašnji kamen. Ako te ni tada ne bih dobro vidio, popeo bih se na krov. Zašto ne? I moj djed se penjao na krov. I tako sam te promatrao do mile volje. Tamo sam se, u Pokrovskoj ulici, rodio drugi put. (* Vitebsk- grad na sjeveroistoènom dijelu Bjelorusije, imao je u vrijeme Chagalova roðenja oko 70.000 stanovnika, od èega 52% Źidovi)